

LĒMUMS Ādažu novadā

2020.gada 28.janvārī

Nr.4

Par atteikumu uzņemt bērnu pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas

Ādažu novada dome izskatīja E.K. (turpmāk – iesniedzēja) 2019.gada 11.decembra iesniegumu (dome reģ. Nr.ĀND/1-18/19/3811) ar lūgumu uzņemt viņas meitu L.S.G. (*dzimšanas datums*) ārpus kārtas Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē “Strautiņš” (turpmāk – ĀPII).

Savu lūgumu iesniedzēja pamato ar to, ka ir daudz bērnu ģimene (5 bērni), un 3 bērnu izvadāšana uz pirmsskolas mācību iestādēm “Patnis” (Podniekos) un ĀPII (Ādažos) ir sarežģīta. Iesniedzēja vēlas atsākt darbu Rīgā, strādājot pilnu darba dienu, un visu jaunāko bērnu atrašanās ĀPII būtiski vienkāršotu bērnu nogādāšanu uz izglītības iestādēm.

Izvērtējot domes rīcībā esošo informāciju, tika konstatēts:

1. Iesniedzējas deklarētā dzīvesvieta ir (*adrese*), no 05.11.2019. (dati aplūkoti IR 02.01.2020. plkst. 9.16). Ar iesniedzēju kopā dzīvo 14 un 17 gadus veci nepilngadīgi bērni.
2. Saskaņā ar informāciju IR datu bāzē, iesniedzējas 3 jaunākie bērni - 2016.g. dzim. E.G., 2015.g. dzim. M.G. un 2017.g. dzim. L.S.G. un viņu tēvs A.G. ir deklarēti Ādažu novada administratīvajā teritorijā (*adrese*).
3. Ar domes 16.07.2019. lēmumu Nr.1-28/19/143 iesniedzējas meitai L.S.G. no 2019.gada 1.septembra ir piešķirts domes līdzfinansējums privātā PII “Patnis” apmeklējumam.
4. Likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 4. punkts nosaka, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir gādāt par iedzīvotāju izglītību (t.sk. pirmsskolas vecuma bērnu nodrošināšanu ar vietām mācību iestādēs), bet Bērna tiesību aizsardzības likuma 3. panta otrā daļa nosaka bērna tiesību vienlīdzības principu, t.i. bērna tiesības un brīvības valsts nodrošina visiem bērniem bez jebkādas diskriminācijas.
5. Vispārējās izglītības likuma 8. pants nosaka, ka vispārējās izglītības iestādes darbības tiesiskais pamats ir šis likums, Izglītības likums, citi normatīvie akti, kā arī tās nolikums, bet likuma 26. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka pašvaldības vispārējās pirmsskolas izglītības iestādēs izglītojamās uzņem izglītības iestādes dibinātāja noteiktajā kārtībā, ievērojot Izglītības likuma un citu likumu noteikumus.
6. Domes 2017. gada 25. jūlija saistošo noteikumu Nr. 24/2017 “Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs” (turpmāk – noteikumi) 20.punkts (stāsies spēkā 16.01.2020. – pamats ĀND 17.12.2019. sēdes lēmums (protokols Nr.28 § 26)) nosaka, ka dome pieņem lēmumu par bērna nodrošināšanu ar vietu iestādē ārpus kārtas:
“20.1. ja bērns ir sasniedzis vecumu, no kāda uzņem iestādē, un bērna un vecāka vai bērna likumiskā pārstāvja, kas nav bērna vecāks, deklarētā dzīvesvieta ir Ādažu novada administratīvajā teritorijā, iestājoties kādam no šiem nosacījumiem:

- 20.1.1. bērns ir palicis bez vecāku aizgādības (t.sk., arī gadījumā, ja bērna likumiskais pārstāvis, kas nav bērna vecāks, nav deklarēts Ādažu novada administratīvajā teritorijā);
- 20.1.2. bērns ir adoptēts (izņemot, ja viens laulātais adoptē otra laulātā bērnu);
- 20.1.3. bērns ar invaliditāti vai vienam no vecākiem piešķirta pirmās vai otrās grupas invaliditāte;
- 20.2. ja bērns ir sasniedzis vecumu, no kāda uzņem iestādē, un bērna deklarētā dzīvesvieta ir Ādažu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā, iestājoties kādam no šiem nosacījumiem:
 - 20.2.1. kāds no vecākiem ir pašvaldības izglītības iestādes pedagogiskais darbinieks pirmsskolas izglītības, pamatizglītības, profesionālās ievirzes un vidējās izglītības iestādē, darbiniekam atgriežoties no bērna kopšanas atvaļinājuma;
 - 20.2.2. kāds no vecākiem ir pašvaldības izglītības iestādes pedagogiskais darbinieks pirmsskolas izglītības iestādē;
- 20.3. citos normatīvajos aktos noteiktos gadījumos par bērnu iekārtošanu iestādē ārpus kārtas.”

Bez tam, Militārā dienesta likuma 53. pants nosaka, ka profesionālā dienesta karavīru un dienesta pienākumu pildīšanas laikā bojā gājušo profesionālā dienesta karavīru bērnus ir tiesības ārpus kārtas iekārtot pirmsskolas izglītības iestādēs.

- 7. Lai iesniedzējas lūgums tiktu apmierināts, domei ir jāpārbauda vai pastāv apstākļi un priekšnoteikumi bērna uzņemšanai ārpus rindas. Domei ir pamats uzņemt bērnu pašvaldības PII ārpus rindas tikai tad, ja iestājas iepriekšminēto normu nosacījumi. Izskatot iesniegumu, dome nav konstatējusi, ka iesniedzēja atbilstu kaut vienam noteikumos iekļautajam nosacījumam, kā arī domes rīcībā nav informācijas, ka iesniedzēja atbilstu Militārā dienesta likuma 53. panta noteikumiem.

Vienlīdzības princips prasa, lai iestāde tai piešķirto rīcības brīvību izmantotu līdzīgi pret personām, kas atrodas salīdzināmos apstākļos. Ja reiz iestāde rīcības brīvības ietvaros izvēlas izmantot iespēju ārpus kārtas uzņemt bērnus, kuru māsa vai brālis iestādi jau apmeklē, tad tas ir jāievēro attiecībā **pret visiem** šādiem bērniem, un rīcības brīvība šajā jautājumā ir samazināta līdz nullei, kamēr vien iestāde vispārēji nemaina savu praksi (sk. 11.1.punktu Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009).

Augstākās tiesas Senāta ieskatā bērna aprūpes un izglītošanas iespējas ir viens no būtiskajiem ģimenes un privātās dzīves jautājumiem. Ne tikai paša bērna, bet visas ģimenes dzīve ir nesaraujami ar to saistīta un lielā mērā šim jautājumam pakārtota. Tostarp, no tā ir tieši atkarīga vecāku iespēja strādāt un gūt iztiku, nepieciešamība nozīmīgu ģimenes ienākumu daļu veltīt alternatīvām iespējām nodrošināt bērna drošību, audzināšanu un izglītošanu. Šie jautājumi tiek savlaicīgi plānoti. Tas nozīmē, ka vecāku pašārvībai, ka bērns pēc noteikta laika varēs sākt apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi, ir piešķirams liels svars.

Vienlaicīgi jāņem vērā, ka gadījumā, ja vairākas personas savā starpā konkurē uz pakalpojuma saņemšanu, nepamatota priekšrocības piešķiršana vienām personām automātiski nepelnīti samazina pārējo personu iespējas, kurām bērna uzņemšana iestādē ir vienlīdz svarīga. Tieši šā iemesla dēļ Senāts tomēr lielāku svaru piešķir tiesiskuma principam un vienlīdzīgām iespējām (sk. 11.3. un 11.4. punktu Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009).

Ņemot vērā iepriekšminēto, un to, ka:

- 1) dome nevar pieļaut situāciju, ka vienas ģimenes viena bērna uzņemšana domes PII ārpus kārtas nodrošina īpašas sociālās garantijas vienai vecāku grupai, bet ir diskriminējoša attiecībā pret citiem vecākiem, kuru bērni ir spiesti apmeklēt privāto PII vai aukli;
- 2) ja dome piekristu uzņemt ārpus rindas daudzbērnu ģimenes bērnus, tiktu pārkāpts vienlīdzības princips attiecībā pret citiem bērniem un viņu vecākiem, kuri nonākuši tādā pašā situācijā, jo atņemtu vietu kādam citam bērnam, kuram vieta jau ir piešķirta vai pienākas saskaņā ar bērnu reģistru rindā uz vietu domes PII,

pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 3. panta otro daļu, Vispārējā izglītības likuma 26. panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 6. pantu, domes 2017.gada 25.jūlija saistošo noteikumu Nr.24/2017 „Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības” 20. punktu un Izglītības, kultūras, sporta un sociālās komitejas 07.01.2020. atzinumu, Ādažu novada dome

NOLEMJ:

1. Atteikt uzņemt L.S.G. ārpus kārtas Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē “Strautiņš”.
2. Lēmumu var pārsūdzēt Administratīvā rajona tiesā (Rīga, Baldones iela 1A) viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

Domes priekšsēdētāja vietnieks

P.Balzāns